

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: والننتین کاتاسانوف (Valentin Katasonov) *

برگردان: ا. م. شیری

۲۸ مارچ ۲۰۲۳

خدمات ارزی بسیار ارزشمند مسکو به بیجینگ

«ما طرفدار استفاده از یوان چین در محاسبات بین روسیه و کشورهای آسیایی، آفریقایی و امریکای لاتین هستیم» ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، در دیدار با شی جین‌پینگ، رئیس جمهور چین، در ۲۱ مارچ پیام بسیار مهمی صادر کرد: «ما طرفدار استفاده از یوان چین در محاسبات بین روسیه و کشورهای آسیایی، آفریقایی و امریکای لاتین هستیم. من مطمئنم که این روش محاسبات با یوان بین شرکای روسیه و شرکای آن در کشورهای ثالث اجراء خواهد شد».

در واقع این وعده‌ای است برای ارائه خدمات بسیار جدی به طرف چینی در جهت ارتقای یوان در عرصه بین‌المللی. با این حال، طی ده سال گذشته، هیچ کشور دیگری مانند فدراسیون روسیه از پول چین حمایت نکرده است. اولاً - روسیه در روابط تجاری و اقتصادی بین دو کشور، به استفاده از یوان (در ازای استفاده طرف چینی از روبل) شروع کرد. ثانیاً، فدراسیون روسیه پول چین را در ذخایر بین‌المللی خود گنجانده است.

تصمیم به گنجاندن یوان در ذخایر بین‌المللی توسط بانک مرکزی روسیه در پایان سال ۲۰۱۵ پس از تصمیم صندوق بین‌المللی پول مبنی بر گنجاندن ارز چین در سبد به اصطلاح حق برداشت ویژه اتخاذ گردید. این بدان معنی بود که یوان وضعیت رسمی یک ارز ذخیره کسب کرد که تا آن زمان فقط دالر امریکا، یورو، پوند استرلینگ انگلیس و ین

جاپان از آن برخوردار بودند. با این حال، اگرچه یوان عنوان افتخاری «پول ذخیره» کسب کرد، اما این تأثیر زیادی بر ترکیب ذخایر بین‌المللی اکثر کشورهای جهان نداشت. در سال ۲۰۱۶، طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، سهم یوان از حجم کل ذخایر بین‌المللی همه کشورهای فقط ۱.۱٪ بود (سهم دلار آمریکا ۶۴٪ بود). بر اساس آخرین داده‌ها، از اول اکتوبر ۲۰۲۲، سهم یوان به ۲.۹٪ (سهم دلار آمریکا ۵۹.۵٪) افزایش یافت.

روسیه فعال‌تر از همه یوان را به ترکیب ذخایر طلا و ارز اضافه کرد. طبق آخرین داده‌های علنی بانک مرکزی روسیه، تا اواسط سال ۲۰۲۱، سهم یوان در دارایی‌های طلا و ارز بانک مرکزی ۱۳.۱ درصد (سومین جزء بزرگ پس از یورو با سهم ۳۲.۳ درصد و طلا با سهم ۲۱.۷ درصد) بود. به بیان دقیق، ذخایر یوان روسیه در اواسط سال گذشته به ۷۶.۷ میلیارد دلار رسید. این تقریباً برابر یک چهارم ارزش کل ذخایر یوان تمام بانک‌های مرکزی جهان در آن زمان بود.

ما امروز از میزان ذخیره یوان بانک مرکزی روسیه اطلاع نداریم. زیرا، بانک مرکزی بخش قابل توجهی از آمار خود را بسته است. در روزهای اخیر، بخشی از آمار خود را اعلام کرد، اما اطلاعات مربوط به ساختار ارزی و کشوری ذخایر بین‌المللی همچنان بسته است. بر اساس شواهد غیرمستقیم، می‌توان فرض کرد که در بخش بسته‌نشده ذخایر ارزی، یوان، اگر نه تنها، اما ارز غالب است.

در مورد استفاده از یوان به عنوان ارز تسویه حساب، بانک مرکزی روسیه پرده رازداری را کنار زد. «در بررسی مخاطرات بازارهای مالی»، اعلام کرد که در سال ۲۰۲۲ سهم یوان در پرداخت برای صادرات در روسیه از ۰.۵٪ به ۱۶٪ و سهم روبل - از ۱۲٪ به ۳۴٪ افزایش یافت. بنابراین، ارزهای روسیه و چین نیمی از تسویه حساب‌های تجارت خارجی روسیه را از آن خود کردند. بدون شک، به دلیل تحریم‌های گسترده غرب علیه روسیه پس از ۲۴ فبروری ۲۰۲۲، جهش کوانتومی در شاخص یوان رخ داد.

ساختار ارزی پرداخت‌های واردات نیز در سال گذشته در حد قابل‌توجهی تغییر کرد. سهم ارزهای کشورهای غیردوست (تقریباً منحصراً دلار آمریکا و یورو) از ۶۵٪ (جنوری ۲۰۲۲) به ۴۶٪ (دسمبر) کاهش یافت. «کاهش سهم ارزهای سمی عمدتاً به دلیل افزایش سهم یوان در محاسبات روی داد و در طول سال، از ۴ درصد به ۲۳ درصد افزایش یافت. در همین حال، سهم روبل در پرداخت برای واردات اندکی - از ۲۹ به ۲۷٪ کاهش یافت و سهم ارزهای سایر کشورهای دوست در ابتدای سال ۲۰۲۳ به ۴٪ رسید».

جامعه جهانی ارتباطات مالی بین بانکی (SWIFT) برای انتقال اطلاعات و پرداخت‌ها در گزارش خود خاطرنشان کرد که در اگست ۲۰۲۲، روسیه سومین کشور جهان از نظر پرداخت‌های برون‌مرزی (offshore) به یوان (در خارج از جمهوری خلق چین) شد. تا پایان سال ۲۰۲۲، سهم روسیه از پرداخت‌های یوان در خارج از چین کاهش یافت. در پایان ماه دسمبر با سهم ۱.۸۹ درصدی به ردیف ششم سقوط کرد. با این حال، در جنوری ۲۰۲۳، سهم روسیه در محاسبات برون‌مرزی با یوان دوباره رشد کرد و به ۲.۵۷٪ رسید و روسیه نیز به رتبه پنجم در رتبه‌بندی جامعه جهانی ارتباطات مالی بین بانکی رسید.

همانطور که بارها نوشته‌ام، در بازار ارز داخلی، امکان جدی برای جایگزینی ارزهای سمی (در درجه اول دلار آمریکا و یورو) با ارزهای کشورهای دوست وجود دارد. در میان دومی‌ها، یوان چین به وضوح غالب است. با توجه به نتایج فبروری، یک شور و هیجان خفیف در بازار بورس مسکو ثبت شد. یوان چین از نظر گردش مالی در ردیف بالاتر از دلار آمریکا قرار گرفت. یوان تقریباً ۴۰٪ از کل حجم معاملات ارزهای اصلی (۱.۴۸ تریلیون روبل)، دلار - کمی بیش از ۳۸٪ (۱.۴۲ تریلیون روبل)، یورو - ۲۱.۲٪ (۰.۷۹ تریلیون روبل) را به خود اختصاص داد. اما در

فبروری ۲۰۲۲، موقعیت ارز امریکائی بر سهم میکروسکوپی پول چین غالب بود: دالر - ۸۷.۶٪، یورو - ۱۱.۹٪، یوآن - ۰.۳۲٪. کارشناسان تغییر ثبت‌شده در ماه فبروری در بورس مسکو را انتقال از دالر به یوآن نامیدند. با این وجود، در حالی که یوآن به اندازه یک ارز خارجی که قبل از ۲۴ فبروری سال گذشته دالر امریکا بود، مورد تقاضای اکثر اشخاص حقوقی و حقیقی فدراسیون روسیه قرار نگرفت. سهم وجوه ارزی مردم از سپرده‌های بانکی تا اول جنوری سال جاری به ۱۱.۲ درصد در مقابل ۱۹.۹ درصد سال قبل کاهش یافت. حجم وجوه خانوار به یوآن چین در حال رشد است، اما همانطور که بانک مرکزی روسیه خاطرنشان می‌کند، سهم آن در مقیاس تمام وجوه افراد ناچیز است.

در بررسی تحلیلی اخیر «بخش بانکی» (مارچ ۲۰۲۳)، بانک مرکزی خاطرنشان می‌کند که سهم وام‌های ارزی دالر و یورو در میان موجودی بانکی در حال کاهش است، اما یوآن شکاف را پر نمی‌کند. نقش یوآن در اعطای وام به تجارت روسیه هنوز کم است.

با این حال، برگردیم به خبری که در همان ابتدا ذکر کردم. رئیس جمهور روسیه پیشنهاد داد تا قانونی شدن روابط اقتصادی خارجی فدراسیون روسیه، یعنی کمک به اجرای وظیفه تعیین‌شده توسط رهبری چین در اوایل دهه ۲۰۰۰ مبنی بر تبدیل یوآن به یک ارز واقعاً بین‌المللی تسریع شود. پوتین به کشورهای آسیا، افریقا، امریکای لاتین اشاره کرد. از اواخر دهه گذشته، روسیه در حال مذاکره با این کشورها در مورد دالرزدائی از تسویه حساب‌های تجارت خارجی بوده است. مذاکرات پس از ۲۴ فبروری سال گذشته شدت گرفت. اما در جریان این مذاکرات، موضوع اصلی جایگزینی دالر، یورو و سایر ارزهای سمی با ارزهای ملی، یعنی، به روبل روسیه و واحد پول کشورهای شریک بود. در ۲۱ مارچ، ولادیمیر پوتین جایگزینی ارزهای سمی با یوآن چین را در تجارت با کشورهای ثالث پیشنهاد داد. در واقع، رئیس جمهور قول داد که یوآن را در صحنه جهانی ترویج کند. خدمات ارزی بسیار ارزشمند مسکو به بیجینگ ارائه دهد. امیدوارم در صورت استفاده از یوآن در تجارت روسیه با کشورهای ثالث، به هزینه روبل نباشد.

مأخوذ از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۷ فروردین-حمل ۱۴۰۲

* - پروفیسور، دکتر علوم اقتصادی، مدیر مرکز پژوهش‌های اقتصادی «شاراپوف» فدراسیون روسیه، پژوهشگر مسائل پشت صحنه